

ЦИЈЕНА:

За Црну Гору на годину 8 круна, на по године 4 круне.
За Аустро-Угарску, Босну и Херцеговину на годину 12 кр. на по године 6 круна.

За све остале земље годишње 20 франака у злату, на по године 10 франака у злату.

Претплата се прима само у годишњим и полугод. роковима.
Поједини број 20 пара.

ГЛАС ЦРНОГОРЦА

ЛИСТ ЗА ПОЛИТИКУ И КЊИЖЕВНОСТ

Претплата се шаље поштанском упућеницом, само и непосредно администрацији „Глас Црногораца“ на Цетиње, а коме је наручице, г. Вељу Рамадановићу, К. Ц. агенту у Нотор

Довиен се шаље Уредничству. Рукописи се не враћају.

За огласе плаћа се: за сваку ријеч или за број од пет цифара по 4 паре за први пут, а за сваки даљи пут по 2 паре.

Власник: Државна Штампарија

Издаје суботом

Одговорни уредник: Филип Јерговић.

СЛУЖБЕНИ ДИО

МИ

НИКОЛА I

по милости Божјој
КЊАЗ И ГОСПОДАР ЦРНЕ ГОРЕ

На приједлог Нашег Министра Просвјете и Црквенијех Послова постављамо: за секретара прве класе Министарства Просвјете и Црквенијех Послова Ђура Шпадијера, секретара друге класе истог Министарства.

Наш Министар Просвјете и Црквенијех Послова нека изврши овај указ.

Цетиње, 3. маја 1908. год.

НИКОЛА с. р.

Министар
Просвјете и Цркв. Послова
Ј. С. Пламенац с. р.

МИ

НИКОЛА I

по милости Божјој
КЊАЗ И ГОСПОДАР ЦРНЕ ГОРЕ

На приједлог Нашег Министра Војног производимо:

у чин артиљеријског капетана стојеће војске артиљеријског поручника Мила Ж. Ђукановића.

Наш Министар Војни нека изврши овај указ.

Цетиње, 6. маја 1908. г.

НИКОЛА с. р.

Министар Војни, Генерал-ађутант,
Бригадир Митар Мартиновић с. р.

МИ

НИКОЛА I

по милости Божјој
КЊАЗ И ГОСПОДАР ЦРНЕ ГОРЕ

На приједлог Нашег Министра Финансија и Грађевина постављамо:

за писара цетињске царинарнице Мираша Јанковића;

за писара граховске царинарнице Петра Рајковића;

за писара данилов-градске царинарнице Пера Бошковића;

за писара колашинске царинарнице Вука Минића;

за писара андријевичке царинарнице Милутина Вуковића; и

за писара његушке царинарнице Блажа Врбицу, досадашњег практиканта исте царинарнице.

Наш Министар Финансија и Грађевина нека изврши овај указ.

Цетиње, 1. маја 1908. г.

НИКОЛА с. р.

Министар Финансија и Грађевина,
Душан Вукотић с. р.

МИ

НИКОЛА I

по милости Божјој
КЊАЗ И ГОСПОДАР ЦРНЕ ГОРЕ

Одобрили смо и одобравамо рјешење Народне Скупштине, сазване у први редовни сазив за 1907. год. које гласи:

„да се бригадиру Јову Мартиновићу, обласном управитељу у пензији, издаје из Државне Благајне, у виду сталне помоћи разлика између његове законом стечене пензије и пошљедне му систематске плате с тим, да се та помоћ издаје у случају смрти бригадира Јова Мартиновића и његовој фамилији до пунољества његовог најмлађег дјетета.“

Наш Министар Унутрашњих Дјела и Наш Министар Финансија и Грађевина нека изврше овај указ.

Цетиње, 1. маја 1908.

НИКОЛА с. р.

М. П.
Видио и ставио држ. печат:
Чувар државног печата,
Председник Мин. Савјета,
Заступник Министра Ин. Дјела,
Министар Правде
Др. Л. Томановић с. р.

Министар Унутрашњих Дјела:
В. Ланић Војводић с. р.
Министар Финансија и Грађевина,
Душан Вукотић с. р.

МИ

НИКОЛА I

по милости Божјој
КЊАЗ И ГОСПОДАР ЦРНЕ ГОРЕ

Одобрили смо и одобравамо рјешење Народне Скупштине, сазване у први редовни сазив за 1907. год. које гласи:

„да се фамилији пок. Марка Газиводе, бившег шефа обласне полиције у Подгорици, издаје у виду сталне помоћи, разлика између његове законом стечене пензије и пошљедње му систематске плате с тим, да се та помоћ издаје из Државне Благајне фамилији покојног Газиводе за живота његове мајке и до пунољества његовог најмлађег дјетета.“

Наш Министар Унутрашњих Дјела и Наш Министар Финансија и Грађевина нека изврше овај указ.

Цетиње, 1. маја 1908.

НИКОЛА с. р.

М. П.
Видио и ставио држ. печат:
Чувар државног печата,
Председник Минис. Савјета,
Заступник Министра Ин. Дјела,
Министар Правде
Др. Л. Томановић с. р.

Министар Унутрашњих Дјела:
В. Ланић Војводић с. р.
Министар Финансија и Грађевина,
Душан Вукотић с. р.

МИ

НИКОЛА I

по милости Божјој
КЊАЗ И ГОСПОДАР ЦРНЕ ГОРЕ

Одобрили смо и одобравамо рјешење Народне Скупштине, сазване у редован сазив за 1907. годину, од 17. децембра 1907. године, које гласи:

да се Филипу Јерговићу, члану Главне Државне Контроле, уважи у године службе за пензију вријеме од 30. септембра 1885. до 11. октобра 1888. године, које је провео у наставничкој служби на страни.

Председник Нашег Министарског Савјета, Наш Министар Правде и заступник Нашег Министра Иностранних Дјела нека изврши ово рјешење.

Цетиње, 6. маја 1908. год.

НИКОЛА с. р.

М. П.
Видио и ставио државни печат:
Чувар државног печата,
Председник Минис. Савјета,
Заступник Министра Иностр. Дјела,
Министар Правде
Др. Л. Томановић с. р.

Председник Минис. Савјета,
Заступник Министра Ин. Дјела,
Министар Правде,
Др. Л. Томановић с. р.

МИ

НИКОЛА I

по милости Божјој
КЊАЗ И ГОСПОДАР ЦРНЕ ГОРЕ

Одобрили смо и одобравамо рјешење Народне Скупштине, сазване у први редован сазив за 8. новембра 1907. године, од 5. децембра 1907. године, које гласи:

да се Шпиру Томановићу, професору Гимназије на Цетињу, уважи у године службе за пензију вријеме од 1892./3. па до 1902./3. школске године, проведено у наставничкој служби на страни, као и вријеме од 1. септембра 1903. до 10. фебруара 1907. г., које је провео као контрактуални наставник у Цетињској Гимназији, али с тим, да накнадно унесе у пензионери фонд законом прописане улоге од почетка 1903. г. па до 10. фебруара 1907., а према плати, коју је у том међувремену имао.

Наш Министар Финансија и Грађевина и Наш Министар Просвјете и Црквенијех Послова нека изврше ово рјешење.

Цетиње, 3. маја 1908. год.

НИКОЛА с. р.

М. П.
Видио и ставио државни печат:
Чувар државног печата,
Председник Мин. Савјета,
Заступник Министра Иностр. Дјела,
Министар Правде,
Др. Л. Томановић с. р.

Министар Финансија и Грађевина,
Душан Вукотић с. р.
Министар
Просвјете и Цркв. Послова
Ј. С. Пламенац с. р.

МИ

НИКОЛА I

по милости Божјој
КЊАЗ И ГОСПОДАР ЦРНЕ ГОРЕ

Одобрили смо и одобравамо рјешење Народне Скупштине, сазване у први редован сазив за 8. новембра 1907. године, од 5. децембра 1907. године, које гласи:

да се Михаилу Буквићу, управитељу и професору Гимназије у Подгорици, уважи у године службе за пензију вријеме од 29. септембра 1903. па до 10. фебруара 1907. године, које је провео као контрактуални наставник у Цетињској Гимназији, али с тим, да накнадно унесе у пензионери фонд законом прописане улоге за све то вријеме а према плати, коју је у том међувремену примао.

Наш Министар Финансија и Грађевина и Наш Министар Просвјете и Цркв. Послова нека изврше ово рјешење.

Цетиње, 3. маја 1908. год.

НИКОЛА с. р.

М. П.
Видио и ставио државни печат:
Чувар државног печата,
Председник Минис. Савјета,
Заступник Министра Иностр. Дјела,
Министар Правде
Др. Л. Томановић с. р.

Министар Финансија и Грађевина,
Душан Вукотић с. р.
Министар
Просвјете и Цркв. Послова
Ј. С. Пламенац с. р.

МИ

НИКОЛА I

по милости Божјој
КЊАЗ И ГОСПОДАР ЦРНЕ ГОРЕ

Одобрили смо и одобравамо рјешење Народне Скупштине, сазване у први редовни сазив за 1907. год. које гласи:

„да се Јовану Томановићу—Џуци, војно-оружном раднику у пензији, признаде у године службе и вријеме од 1864. па до 18. јуна 1876. год. те према томе по ондашњој пракси уреди пензија, а додатна накнада у своти од круна седамстотина четрдесет три и 40 пара (743.40) издадне из Државне Благајне од дана пензионисања т. ј. од 1/1. 1901. године.“

Наш Министар Војни и Наш Министар Финансија и Грађевина нека изврше овај указ.

Цетиње, 1. маја 1908.

НИКОЛА с. р.

М. П.
Видио и ставио држ. печат:
Чувар државног печата,
Председник Минис. Савјета,
Заступник Министра Ин. Дјела,
Министар Правде
Др. Л. Томановић с. р.

Министар Војни, Генерал-ађутант,
бригадир Митар Мартиновић с. р.
Министар Финансија и Грађевина,
Душан Вукотић с. р.

МИ

НИКОЛА I

по милости Божјој
КЊАЗ И ГОСПОДАР ЦРНЕ ГОРЕ

На приједлог Нашег Министра Финансија и Грађевина, по саслушању Нашег Министарског Савјета, а на основу чл. 49. закона о државном буџету, ријешили смо и рјешавамо:

Одобрава се Министру Финансија и Грађевина, да може из буџетске партије одређене за редовне непредвиђене потребе (број 21) издати Министру Унутрашњих Дјела круна 11.000 — једанаест хиљада — ради повећања партије предвиђене на пренос поште (број 122) а на основу закона о продужењу буџета расхода од године 1906. за 1907.

Наш Министар Финансија и Грађевина нека изврши овај указ.

Тополица, 28. априла 1908. год.

НИКОЛА с. р.

Министар Финансија и Грађевина,
Душан Вукотић с. р.

МИ

НИКОЛА I

по милости Божјој
КЊАЗ И ГОСПОДАР ЦРНЕ ГОРЕ

На приједлог Нашег Министра Финансија и Грађевина, по саслушању Нашег Министарског Савјета, а на основу чл. 49. закона о државном буџету ријешили смо и рјешавамо:

Одобрава се Министру Финансија и Грађевина, да може из буџетске партије одређене за редовне непредвиђене потребе (број 21) издати Министру Унутрашњих Дјела круна 1000. — једну хиљаду — ради повећања партије (број 51) а на основу закона о продужењу буџета расхода од године 1906. за г. 1907.

Наш Министар Финансија и Грађевина нека изврши овај указ.

Тополица, 28. априла 1908. год.

НИКОЛА с. р.

Министар Финансија и Грађевина,
Душан Вукотић с. р.

МИ

НИКОЛА I

по милости Божјој
КЊАЗ И ГОСПОДАР ЦРНЕ ГОРЕ

На приједлог Нашег Министра Финансија и Грађевина, по саслушању Нашег Министарског Савјета а на основу чл. 49. закона о државном буџету, ријешили смо и рјешавамо:

Одобрава се Министру Финансија и Грађевина, да може, из буџетске партије одређене за редовне непредвиђене потребе (број 21.), издати Министру Унутрашњих Дјела круна 600. — шест стотина — ради повећања партије предвиђене на — плате дијурнуста поштанско-телеграфског одјељења — (број 118.) а на основу закона о продужењу буџета расхода од године 1906. за годину 1907.

Наш Министар Финансија и Грађевина нека изврши овај указ.

Тополица, 28. априла 1908. год.

НИКОЛА с. р.

Министар Финансија и Грађевина,
Душан Вукотић с. р.

МИ

НИКОЛА I

по милости Божјој
КЊАЗ И ГОСПОДАР ЦРНЕ ГОРЕ

На приједлог Нашег Министра Финансија и Грађевина, по саслушању Нашег Министарског Савјета, а на основу чл. 49. закона о државном буџету, ријешили смо и рјешавамо:

Одобрава се Министру Финансија и Грађевина, да може, из буџетске партије одређене за редовне непредвиђене потребе (број 21.), издати Министру Унутрашњих Дјела круна 500. — пет стотина — ради повећања партије предвиђене на — плату послуге поштанско-телеграфског одјељења (број 119.) а на основу закона о продужењу буџета расхода од године 1906. за годину 1907.

Наш Министар Финансија и Грађевина нека изврши овај указ.

Тополица, 28. априла 1908. год.

НИКОЛА с. р.

Министар Финансија и Грађевина,
Душан Вукотић с. р.

МИ

НИКОЛА I

по милости Божјој
КЊАЗ И ГОСПОДАР ЦРНЕ ГОРЕ

На приједлог Нашег Министра Финансија и Грађевина, по саслушању Нашег Министарског Савјета, а на основу чл. 49. закона о државном буџету ријешили смо и рјешавамо:

Одобрава се Министру Финансија и Грађевина, да може, из буџетске партије одређене за редовне непредвиђене потребе изузети круна 12.000. — дванаест хиљада — ради повећања партије предвиђене на куповину канцеларијског прибора, а на основу закона о продужењу

буџета расхода од године 1906. за годину 1907.

Наш Министар Финансија и Грађевина нека изврши овај указ.

Тополица, 28. априла 1908. год.

НИКОЛА с. р.

Министар Финансија и Грађевина,

Душан Вукотић с. р.

МИ

НИКОЛА I

по милости Божјој

КЊАЗ И ГОСПОДАР ЦРНЕ ГОРЕ

На приједлог Нашег Министра Финансија и Грађевина, по саслушању Нашег Министарског Савјета, а на основу чл. 49. закона о државном буџету, ријешили смо и рјешавамо:

Одобрава се Министру Финансија и Грађевина, да може из буџетске партије одређене за редовне непредвиђене потребе (број 21.) изузети круна 4.000. — четири хиљаде — ради повећања партије предвиђене на дневнице и подвозне трошкове Одјељења за Грађевину и Саобраћај (број 45.), а на основу закона о продужењу буџета расхода од године 1906. за годину 1907.

Наш Министар Финансија и Грађевина нека изврши овај указ.

Тополица, 28. априла 1908. год.

НИКОЛА с. р.

Министар Финансија и Грађевина,

Душан Вукотић с. р.

МИ

НИКОЛА I

по милости Божјој

КЊАЗ И ГОСПОДАР ЦРНЕ ГОРЕ

На приједлог Нашег Министра Финансија и Грађевина, по саслушању Нашег Министарског Савјета, а на основу чл. 49. закона о државном буџету, ријешили смо и рјешавамо:

Одобрава се Министру Финансија и Грађевина, да може из буџетске партије одређене за редовне непредвиђене потребе (број 21.), издати Министру Просвјете и Црквенијех Послова круна 113,32. — стотину тринаест и тридесет двије паре — ради повећања партије предвиђене на плате мухамеданског свештенства (број 114.), а на основу закона о продужењу буџета расхода од године 1906. за годину 1907.

Наш Министар Финансија и Грађевина нека изврши овај указ.

Тополица, 28. априла 1908. год.

НИКОЛА с. р.

Министар Финансија и Грађевина,

Душан Вукотић с. р.

МИ

НИКОЛА I

по милости Божјој

КЊАЗ И ГОСПОДАР ЦРНЕ ГОРЕ

На приједлог Нашег Министра Финансија и Грађевина, по саслушању Нашег Министарског Савјета, а на основу чл. 49. закона о државном буџету, ријешили смо и рјешавамо:

Одобрава се Министру Финансија и Грађевина, да може из буџетске партије одређене за редовне непредвиђене државне потребе (број 21.), издати Заступнику Министра Иностраннијех Дјела круна 313,58 — три стотине тринаест и 58 пара — ради повећања партије предвиђене на набавку ордена и медаља (број 80.), а на основу закона о продужењу буџета расхода од године 1906. за годину 1907.

Наш Министар Финансија и Грађевина нека изврши овај указ.

Тополица, 28. априла 1908. год.

НИКОЛА с. р.

Министар Финансија и Грађевина,

Душан Вукотић с. р.

РАСПИС

свијема школскијем надзорницима и одборима основнијех школа

На основу чл. 19. Закона о народнијем школама прописано сам, у споразуму с Министром грађевина, планове за основне школе, који се дијеле у три класе, и то:

I КЛАСА

— план основне школе са двије дворане — учионице и станом. Дужина је школе 25·40 м., ширина 11·40 м., а висина 4·80 м. Садржи:

а. Школа

- 1.) предворје, које је пространо 19 □ м.;
- 2.) двије дворане, од којих је једна пространа 71·5 □ м., а друга 65 □ м.;
- 3.) собу за ђаке, која је пространа 22 □ м.;

б. Стан

- 4.) предсобље, које је пространо 6 □ м.;
- 5.) комору, која је пространа 7 □ м.;

6.) двије собе, од којих је једна пространа 25 □ м., а друга 26 □ м., и

7.) кујну, која је пространа 18 □ м.;

II КЛАСА

— план основне школе са једном двораном — учионицом и станом. Дужина је школе 23·40 м., ширина 11·40 м., а висина 4·75 м. Садржи:

а. Школа

- 1.) предворје, које је пространо 17·40 □ м.;
- 2.) једну дворану, која је пространа 65 □ м.;
- 3.) собу за ђаке, која је пространа 44 □ м.;

б. Стан

- 4.) предсобље, које је пространо 6·8 □ м.;
- 5.) комору, која је пространа 6 □ м.;
- 6.) двије собе, од којих је једна пространа 21·50 □ м., а друга 29·25 □ м.;

III КЛАСА

— план основне школе са једном двораном — учионицом и станом ЗА СИРОМАШНЕ ШКОЛ. ОПШТИНЕ. Дужина је школе 14·85 м., ширина 10·35 м., а висина 4·75 м. Садржи:

а. Школа

- 1.) предворје, које је пространо 11·725 □ м.;
- 2.) једну дворану, која је пространа 54 □ м.;
- 3.) собу за ђаке, која је пространа 14·405 □ м.;

б. Стан

- 4.) предсобље, које је пространо 18·4575 □ м.;
- 5.) одјељење за степенице, које води у одјељења под кровом — на спрат, које је пространо 12·0750 □ м.;

6.) двије собе, од којих је једна приземна, а друга под кровом — на спрату; прва је пространа 17·25 □ м., а друга 34·0625 □ м., и

7.) кујну под кровом — на спрату, која је пространа 23·43 □ м.

На сваком плану израђено је како има изгледати: лице, основа, пресијек школе, а на истијема налази се и мјерило у размјери 2 см. = 1 м., те се може лако прорачунати колико дужине, ширине и висине (дебљине) мора имати сваки дио у школ. згради, и предрачун, — *потребна материјала и рада* за једну школу, што помаже школ. одбору да што тачније прорачуна колико ће стати израда цијеле школ. зграде.

Према овим плановима имају се сада израђивати све нове школ. зграде осим за оне школе, које имају више од два одјељења. За овакве школе Министар Просвјете, на приједлог школ. надзорника, а у споразуму са Министром грађевина, на основу чл. 19. Закона о народ. школама, прописане нарочити план приликом појављене потребе.

Правила о грађењу школа и намјештају школском, која је Министарство Просвјете прописало П. Бр. 1436 од 29. маја 1907. год. остаје и даље на снази у колико се не које са дотичнијем плановима, а од приложенијех им планова неће се у будуће ни један више употребљавати за нове школске зграде, нити пак за нове учитељске станове.

Да би се градња школе што правилније, брже, лакше и по народ. јевтиније извршила није довољно што је то узето у обзир при изради односнијех планова, већ Министарство с тога гледишта налази за потребно прописати упуства и дати наређења која следеју:

1. Пошто Министарство Просвјете, у смислу чл. 3. правила о грађењу школа, одлучи гдје ће се у извјесној школ. општини подићи нова шк. зграда и одбор исте школе добије за то односно наређење, предсједник школског одбора, мјесни учитељ — управитељ школе, или ако овај није још назначен, учитељ — управитељ најближе школе и један члан одбора — кога поменути одаберу, имају доћи у дотично школ. надзорништво ради упознавања са школ. плановима, гдје ће исти дати надзорништво своје мишљење, с обзиром на школ. потребе, број домова дотичне школ. општине и материјално стање општинара, који би план био најподеснији за односну школу. Надзорништво ће њину изјаву спровести Министру Просвјете и у исто вријеме дати Министарству свој приједлог по дотичном предмету у смислу чл. 19. алинеје 1. Закона о народнијем школама. Министарство Просвјете тек тада ријешаће по којему плану има се извјесна школа градити и упутиће школ. одбору дотични план, који се има по употреби очуван Министарству повратити.

2. Кад школ. одбор добије план за своју школу, предсједник школ. одбора сазива одборску сједницу, на коју има позвати осим чланова школ. одбора јед-

нога или два вјештака који су вични градњи кућа, да на основу плана своје школе, према потребама материјала и рада, мјеснијех прилика и мишљења вјештака учине предрачун колико ће школа стати. По овоме школ. одбор даде позив преко званичног листа — „Гласа Црногорца“ и иначе у којему означи да ће се именованог дана, обично празничног, јавно продавати градња извјесне школе на лицу мјеста под условом да подузимач има дати каузију 10% од уговорене суме у готову новцу, непокретности или поуздане јемце. Са подузимачем треба да одбор склопи уговор и потврди у капетанскомили општинском суду.

Овакав начин грађења школе дозвољаје се само онда, кад одбор није нашао за умјесно или мјесна власт није допустила да се за грађење школе употребе радне снаге и материјал којим општина располаже. Ако пак мјесна власт, на приједлог школског одбора, допусти, у смислу чл. 19. алинеје 3. Закона о народ. школама, да се за грађење школе употреби радна снага и општински материјал, онда школ. одбор држи сједницу на којој рјешава, колико дана има радити на школи сваки општинари и шта, и о томе одмах преко мјеснијех власти извјестити општинаре, као и о данима рада.

За оно што од школе не би могли израдити општинари, плаћају се вјештаци а такође и материјал који општина не би имала.

Сваком општинару оставља се на вољу, да ако хоће нађе радника, који ће мјесто њега радити на школи, ког исти плаћа, с тим да тај мора знати и радити онај посао који је одређен ономе кога замјењује.

И на ову сједницу школски одбор дужан је позвати једног или два вјештака ради одређења радног броја дана за општинаре и ради предрачуна колико ће требати новца да се школа подигне уз радну снагу и општински материјал. Као што је горе прописано школ. одбор има поступити и онда кад се школ. зграда у велико преправља, које преправке, као и прављење учитељских станова и школ. теза, морају се израдити по одобреном плану од Министарства Просвјете, а на приједлог школ. надзорника.

3.) Иза сједнице поменути у другој тачки овог расписа школ. одбор одмах држи другу сједницу, на којој вијећа како да дође до потребног новца за градњу школе. Ако школски одбор ријеша да се учини зајам код ког новчаног завода, у смислу чл. 19. алинеје 2. Закона о нар. школама, онда нека о томе преко надлежног надзорништва извјестити Министарство Просвјете, и у истом извјештају нагласи усљед чега је такво рјешење донио. Тек пошто Министарство одобри зајам, исти се тражи с тим, да се сваке године према материјалној моћи општинара и уређењу односног новчаног завода, уноси у школ. буџет сума на исплату овога дуга, а Министарство Просвјете јемчиће новчаном заводу да ће се у буџету извјесне школе предвиђати потребна сума на отплату зајма, док се исти не исплати.

Ако пак школ. одбор ријеша да се школа подигне новцем, било са или без употребе радне снаге и општинског материјала, који се има одмах од општинара покупити, нека школ. одбор о томе извјестити дотични капетански или општински суд, који како према Упуству о вођењу школског рачуноводства разрезује, купи и предаје школарину, тако исто разрезује, скупити и предати школ. благајнику прирез за грађење школе у току времена које школ. одбор одреди.

4.) Школски одбор дужан је водити надзор над радом око грађења школе и добро назити да се употребљава добар материјал, и у опште да ли се грађење по уговору и плану врши.

Новац, пак, који се троши око грађења школе издаје школски благајник према количини рада на признанице, према Упуству о вођењу школ. рачуноводства, тач. 3. — издавања из школске касе о чему полагаје рачун пред школ. одбором сваке 15 дана и на крају рада целокупни рачун, који, ако је исправан, потписује са свијема признаницама цио школ. одбор и шаље на пријеглед и одобрење школ. надзорништво са дотичнијем уговором. Опази ли школ. одбор при овом прегледу или раније ма какву нетачност у вођењу рачуна, дужан је о томе одмах извјестити школ. надзорништво.

Препоручује се школ. надзорницима и одборима основнијех школа, да се у свему тачно придржавају горњијех упуштава и наређења у погледу подизања и уређења школскијех зграда.

П. Бр. 1242.

8. маја 1908. год.

на Цетињу.

Министар

просвјете и цркв. послова,

Ј. С. Пламенац с. р.

РАСПИС

свиима Обласним Економима

Ради проучавања привредног стања и сметња које стају на пут напредовања пољске привреде у опште и њених грана посебно, као и ради јачег и успјешније утицаја на унапређење Пољске Привреде у народу ставања вам се у дужност:

1.) Да одмах почнете обилазити своју област и то првјенствено оне општине које потребују хитнију помоћ и поуку. — Ово путовање немојте извршити сада у цијелој области, да не би застао рад у расадницима, већ обиђите по један крај, па се опет повратите и упутите рад у расаднику, па послје извршите пријеглед другог краја и т. д.

2. При обилажењу области поучавајте народ бољем и кориснијем начину обрађивања земље, његовању усјева и ливада, подизању воћа и винограда, подизању и чувању шума, одгајивању стоке; гајењу живине, свилене бубе и пчела.

3. Упућујте привреднике да на вријеме отпочињу, како да обављају и свршавају пољопривредне послове, као што су: орање, сијање, жетва, косидба, берба, вршидба, резидба, калемљење лозе и воћа; предохрана и начини како да поједине болијести, разни инсекти и коров спречавају и уништавају; прерада бољег сира, масла скорупа, вина и других производа; о набавци и избору бољег сјемена, справа, воћа, стоке и осталих потреба.

4. Свиима и свакоме давајете поуке, савјете и објашњења и одазвати се позиву сваког привредника у путу да му прегледате имање, стоку или што друго и дате нужна упуства и поуке.

5. У свакој општини, а нарочито у онијема гдје опазите да се радови врше неправилно одржајте јавно практично предавање о истима. Ова предавања треба да буду свакоме јасна и више као савјети и поучни разговори.

Кад који крај области обиђете онда ћете Одјељењу поднијети извјештај у шљедећем:

а.) Које сте општине — села — обишли и у коме сте мјесту о чему предавање држали; како су предавања посјећена и с каквом пажњом саслушана, као и дали се народ у опште интересује да сазна бољи и кориснији начин газдовања;

б.) ток послова и начин рада по свиима гранама пољске привреде;

в.) стање пољске привреде у опште и њених грана посебно;

г.) сметње, које стају на пут пољској привреди у опште и њених грана посебно;

д.) општи поглед на економско стање појединих општина, капетанија и области.

Прије поласка пријавите се Обласним Управама и извјестите их у које капетаније идете, како би оне благовремено обзаниле ваш полазак капетанима да вам буду у свему на руци.

Одјељење се нада да ћете ову корисну ревизију извршити на задовољство, а за сваку немарност и лабавост при вршењу овог посла бићете и морално и материјално одговорни.

П. Бр. 1184. Из Одјељења Народне Привреде, Књ. Министарства Унутрашњих Дјела 8 маја 1908 год. на Цетињу.

НЕСЛУЖБЕНИ ДИО

Дворске и дипломатске вијести

— Њ. Кр. В. Књаз Господар отпутовао је у четвртак на Тополицу.

— Њихова Вишочанства Књаз Мирко и Књагиница Наталија отпутовали су на Крушевац.

— Г. Р. Пирсон, изванредни посланик и опуномоћени министар Савезних Држава Сјеверне Америке при Књажевском Двору, предао је Њ. Кр. В. Господару у сриједу 7. о. мј. у свечаној аудијеници, којој су присуствовали сви наши министри, своја акредитивна писма. Измијењени подужи говори при предаји акредитива били су врло значајни и запахнути особитом срдачношћу.

Г. министра допратио је у Двор и отпратио г. бригадир сердар Ј. Вукотић, а пред Двором била је упарађена чета војника, која је при доласку и поласку г. министра одавала почаст, а војна је музика свирала американску химну.

Са Далеког Истока

Из Вашингтона долазе гласови о јако затегнутим односима између Јапана и Кина, који гласови могу бити од великог значаја за међународну ситуацију. Они на сваки начин објашњавају, зашто се председнику Розвелту одједном, тако ненадно, прохтјело, да се саграде четири оклопаче првог реда. Розвелта није нимало сметало познато држање конгреса, који је одбио овај његов приједлог; он ће употребити сав свој уплив, да сенат придобије за себе, те је спреман да му поднесе тај исти приједлог са новом посланицом, а све је то у вези са потоњим догађајима на Далеком Истоку.

Није томе давно, како је китајска влада, поводом случаја, кад је у водама Макао била заплијењена оружјем крцата јапанска лађа, била присиљена, да од Јапана тражи опрштење, да поврати заплијењени брод, да казни за то одговорне официре и ода почаст јапанском барјаку.

Узрујано и увријеђено китајско јавно мишљење дигло се на отпор, бојкотирајући јапанску трговину. Бојкот, који бијаше најприје ограничен на Кантон, па се проширио до Хонг-Конга и Шангаја, толиком је снагом и брзином напредовао, да су Китајци чврсто одлучили не крцати више своју робу на јапанске пароброде и не примати више јапанских новача и новчаних упутница у своје банке. Јапану, који је триго од јаке економске кризе, није могуће да се одупре бојкоту, који спречава његов извоз и на тај начин уништава главни извор његовог трговинског живота. Ако се оваква ситуација продужи, Јапан би имао да буде и неоспорно приморан, да ступи у одлучну акцију. Међутим, он енергично тражи од китајске владе, да она што брже спријечи и онемогући даље ширење бојкота. Али, Пекинг је немоћан.

Познато је, како су велике сухопутне и поморске ратне спреме Јапана одређене на то, да предузму господство над ситуацијом у Китају, у очекивању неизбјежних унутрашњих буна и немира, што ће наступити иза смрти остареле царице-мајке. Познато је даље и то, да је Китај на путу ка једном огромном династичком преврату. Јапанске спреме још нијесу потпуне и завршене. Али постоји мишљење, да би Јапан, угрожен пропашћу, која му пријети затварањем китајских тргова, могао да ускори догађаје и то тијем прије, што се је у поводу наоружавања у Јапану испољила јака странка, која се одлучно противи изузетним војним трошковима. Положај, у коме се јапанско царство налази, могао би да га поттакне на једну напрасну одлуку, којом би једино могао да прокрчи себи излазак, а и постигне знатне користи, и ето тако би се од овог најнезнатнијег догађаја могао да изроди озбиљан сукоб.

Озбиљност овог положаја осјетила се и у Вашингтону, када се је приликом једног новијег дипломатског сукоба између Америке и Русије, до којег се дошло због тога што амерички консул у Харбину није хтио да призна власт Русије над Манџуријом, видјело да јапанска дипломатија потпомаже разлог и право Русије. На тај се је начин открио неки тајни уговор између петроградске и токијске владе. Тај се је тајни уговор потврдио наименовањем руског посланика у Јапану.

У мјеродавним вашингтонским круговима ипак су увјерени, да ће присуство велике сјевероамеричке морнарице у Тихом Океану, као и

нова поморска наоружања много допринијети, да се положај умири, али поред свега тога и Сјеверна Америка удвостручила је свој рад око утврђивања Филипина.

Удружимо се!

— Посвећено Црногорском Учитељству —

Данас, када је народу нужна просвјета као озеблом сунце, као сужњу слобода, као биљци свјетлост и организму ваздух; у данима, када се главне битке воде и бију не мачем и џевердаром, већ пером и артијом — умом и памету — Црногорско Учитељство, као елемент, који има у рукама народну снагу — наш млади нараштај — ваља добро да појми своју важну улогу и да је одигра на част, срећу и величину свога народа и отаџбине. Да би пак одговорили важност свога позива и оном идеалном заносу, који их одушевљавао и води за највишијим људским метама овдје на земљи, да би били прави лученоши и у најзабитијим крајевима наше домовине, да би распалили у велику ватру ону духовну жишву, што ју је још Св. Сава у народну душу пирнуо — једном ријечи, да би прокрчили пут, да милој домовини сине зора боље и срећније будућности — нужно је: да се учитељи својски задубе у свој посао и савремену педагогију, да темељито проникну законе, по којима се дјечију дух развија и креће, да се свуда и на сваком мјесту владају достојанствено, и да буду што више образовани и васпитани. А да то буду, ваља, да ступе у тијесну везу и заједницу — ваља, да се удруже, јер је удружење не само први и најглавнији услов за њихово опште образовање, већ је оно заштита од свакога зла и оружје за свако добро. Удружење стара се за сваког свог члана, а сваки опет члан са своје стране брине се о удружењу — сви за једнога а један за све. У своје дружења налази учитељ ону својску топлину, коју иначе не срјије међу другим хладним званичним лицима удружењу није доста, да су само неколицина добри, образовани и за позив зрели, већ оно жели и тежи, да сви чланови буду ваљани, уредни и за свој позив достојни. Због овога се и покрећу педагошки часописи и држе често учитељски зборови, на којима се истичу практична предавања, читају и рефершу педагошке расправе, помоћу чега се долази до боље и савременије основне наставе. Удружење уздиже учитеље још и морално; оно их представља у очима других: као људе: који желе и теже, да буду вриједни и образовани, људе, који су свјесни свога позива и савременог начела солидарности, људе, који траже и кроје планове како да се с најмањег душевног напрезања од стране ученика постигне што бољи и сигурнији успех у школској настави, људе, који износе лоше стране школског живота и живо раде, да се дође до што бољег и савременијег школског уређења, и т. д.

Као што се из наведеног види, удружење је главни и дитни услов за најпредак учитељства и школске наставе. Да је ово тврђење истинито, служе за указ учитељи у Србији, Хрватској, Бугарској и другим државама, који помоћу удружења постигоше лијепе успехе на пољу народног васпитања и образовања. Нема, мислим, у цијелом образованом свијету слободне и просвијећене државе у којој не постоји учитељско удружење, још мање има таквих држава у којој не излази бар по један педагошки часопис ради одржавања духовне везе међу умним радницима на просвјетној њиви.

Стога сам тврдо увјерен, да и црногорски учитељи, као људи, којима се признаје, да по спреми и способности заузимају угледно мјесто међу умним радницима у нашој земљи и који вољно примисају на се тешко учитељско бреме с намјером, да буду со и видјело своје народу — неће допустити, да се због њих и њихова немара може упутити ма какав рђав приговор на адресу наше драге домовине.

Да су удружења корисна и потребна, увидјели су и наши учитељи. Због тога су и стварана како појесна, тако и опште удружење црногорских учитеља. Али, на жалост, и поред најбоље воље наших учитеља, све је то било кратка вијека. Помјесна се удружења распадоше а опште није скоро ни показивало знака живота; Узрок овоме распаду лежао је највише, по моме мишљењу, у ондашњем сиромашном стању црногорског учитељства, као и у неправичној организацији нашег удружења. Како је први и најтежи узрок — побољшањем учитељског стања — отпао, а други можемо правилном и модерном организацијом уккониати сами, то ми остаје још, да братски и дружевски, да од срца к срцу, узвикнем: „Браћо и другови, ако желимо среће и напредка себи, настави, народу и домовини, удружимо се!“

Мили другови не одлучимо роке на одлоке, већ тецајем ове школске године организујемо појесна удружења, а на љето саберимо се у једну од наших ваљаних, те ту на дружевском збору и договору средимо и уредимо наше ствари, склопимо општи савез, покренемо свој орган у завјери се, да ћемо у будуће споразумно — раме уз раме — чистити трње и кров са заједничке њиве, која се зове: народно васпитање. Покажимо, да смо се у стању уздићи духовно изнад свакодневних трзавица.

Ово од нас захтјева наш тешки позив, дух времена, прах предака, интерес и углед наше крвљу очуване домовине. Материјалне жртве, које будемо за то учинили, намириће нам се стоструко у моралном погледу.

Учитељима цетињским, подгоричким и никшићским света је дужност, да први поведу коло нашег заједничког рада и пораве на остварењу овог позива, који је израз чисте и истинске љубави, према школи и учитељству — према просвјети и угледу нашег народа.

Никола Рацковић, учитељ.

Књижевност, умјетност, просвјета

Стогодишњица српске школе у Далмацији. „*Novo Vrijeme*“ лист за учитеље и пријатеље нар. просвјете, што излази у Шибенику, доноси ову биљешку:

Ове године навршује се равно сто година, како је основана и за први пут отворена српска мушка школа у Шибенику, задужбина пок. Јована Бавана. Знаменитост ове школе одскаче, како по броју вриједних радника у свакој струци и сталежу, који се прво знање, прву клицу живота и рада приметили у својој школи на материнском језику, тако и по њеном развиту и дјеловању, који је кроз толики низ година постао занимљив за развитац наше просвјете и прилика у којима се она кретала. Поред свега, ове школе има своју историјску важност непроцењиве вриједности, јер је она прва српска, а уједно и словенска школа у Далмацији, у којој је почело поучавање народним језиком.

Увјерени смо, да ова ријетка згода и свијетла успомена неће проћи неопажена, те унапријед прилажемо наше најтоплије жеље како заниманим, тако и свима љубитељима народне просвјете.

Примили смо на приказ ову књижицу:

Јубиларна изложба у Прагу. 1 о. м. отворена је у Прагу јубиларна индустријска изложба. На овој изложби заступљене су све важније гране продукције Она ће дати преглед славне чешке индустрије стројева. Уопће ни једна изложба стројева, што их је до сад било у средњој Европи, није била тако сјајна, као што ће бити ова. Осим тога ће бити одлично заступљене и друге гране индустрије, као продукција земље и других ковина, фабрикација галантеријске робе, кемичка индустрија, стаклена индустрија, обрађивање камена, даље текстилна индустрија, прашка графичка индустрија итд.

Ко жели каквих специјалних упута о изложби, може се обратити на тајништво Извозног Друштва, Праг II, Палацкијева улица 1.

Умјетничка изложба у Загребу. Савез југословенских умјетника „Лада“ приредио је умјетничку изложбу, која је 1. о. мј. отворена у Загребу у умјетничком павиљону. У вестибулу павиљона изложени су ручни радови домаће индустрије, а одатле се иде у одјељење за сликаре. Ту су изложили своје радње: Бугари: Михајлов, Вешин, Петров, Георгијев, Дејчев, Илијев и Розентал; Срби, Берта и Риста Вукановић, Пређић, Момчиловић, Мурат, Миловановић, Глишић, Добриловић и Црногорац Почек; Словени, Весели, Глобичник, Шкантл, Вавпотић и Грбић; Хрвати: Чикош, Ивковић, Ковачевић, Ауер, гђице Струпи, Бојнички и Прерадовић, Кризан, Павичић, Шеноа, Тишов, Мелкус, Маринковић, Јанковић и Катунарић, једини од Далматинаца. Прваци српскохрватске умјетности Паја Јовановић, Буковац, Медовић, Рендић, Мештровић и многи други нијесу на изложби заступљени.

Јубилеј женских гимназија у Русији. Ове године навршило се 50 година, отада је у Русији отворена прва гимназија за женске, те је недавно тај дан свечано прослављен у Петрограду. Помоћник начелника женских гимназија прочитао је том згодом историјски пријеглед о оснивању тијех гимназија истичући, како је та установа у Русији своје врсте — нешто нарочито руско и како су страни педагози долазили у Русију, да се упознају и проучавају ту установу руску, — женску гимназију.

Ове гимназије имају веома велико значење за васпитање и образовање руске жене, те су учиниле у том погледу за женски свијет у Русији велики и трајних услуга и успеха.

Црна Гора на Балкану. Г. Мирко М. Мијушковић, директор Вел. Држ. Гимназије на Цетињу превео је из изврсног француског часописа „*Revue d' Histoire Diplomatique*“ чланак: „*Црна Гора на Балкану*“ штампана у засебној брошури. Преводилац заслужује сваку похвалу што је овим радом упознао и нашу ширу публику са овом одличном расправом, у којој је значајно изнешена историја Црне Горе, као и њен положај међу осталим земљама на Балкану.

Ми је топло препоручујемо читалачкој публици, и увјерени смо, да ће у истој наћи доста поуке и добити јаснију слику како прошлости, тако и садашњости наше домовине. Цијена је брошури 50 пара.

ДОМАЋЕ ВИЈЕСТИ

Министарске вијести. Министар унутрашњих дјела г. војвода Лакић Војводић и министар финансија и грађевина г. Душан Вукотић отпутовали су у унутрашњост. До њихова повратка заступаће г. министра унутрашњих дјела министар војни г. бриг. Митар Мартиновић, а г. министра финансија и грађевина министар просвјете г. Јован С. Пламенац.

Прилози за дјечију болницу. За дизање дјечије болнице за успомену Књажевића Стевана и Станислава привремено одбор примио је даље ове прилоге: Барско Друштво, приликом постављања темеља вар. Бара кр. 1000.— г. М. Вукасовић, цар. руски консуо из Буенос-Аиреса фр. 500.— г. П. Мелон, књ. црн. генер. консуо у Паризу фр. 300.— г. Ц. Карамидјело, књ. цр. консуо у Неапољу фр. 100.— г. Х. Луцати, књ. цр. консуо у Марсељу фр. 100.—

Саркофаг нађен у Загоричу 1904. год. — Назад неколико дана пренијет је један саркофаг из Загорича на Цетиње ради приватне употребе. О овој старини, а поводом расписа Књ. Министарства просвјете и цркв. послова од 4. марта ове године П.Бр. 626, извијештено је исто Министарство од стране цет. општинског суда, које је, увидјевши важност ове старине са научног, културног и историјског гледишта, а на основу чл. 207. земаљског Устава, чл. 16. Опште Имовинског Закона, и чл. 1. и 45. Закона о експропријацији — донијело своје рјешење, да се овај саркофаг откупи за државни музеј на Цетињу, пред којим се сада и налази.

Овај саркофаг нашао је неки селак из Пипера оруђи земљу у Загоричу, гдје му загне рало о неки тврди предмет, који он откопа и нађе диван саркофаг.

Саркофаг је грчка ријеч, која долази од ријечи *σάρξ, σαρξίς, γ* — тијело и *φύλον* — појести, изјести, а означаје врсту каменитијех гробница, које су стари народи обично правили од сунђераста кречњака који наједна, те је саркофаг брзо уништавао љешину, и у које су старина роду сахрањивали она тијела која нијеју спаљивали. Поред каменитијех саркофага прављени су саркофази и од печене гњиле, од метала, од дрвова, дубовог и кинарисовог дрвета, и т. д.

Саркофаг који је нађен у Загоричу од камена је — меког кречњака. — Дугачак је 2'17 м., широк — 0'85 м.; сандук сам висок је 0'68 м., а са заклопом 1'06 м.; сандук унутра дуг је 1'95 м., широк 0'60 м. а дубок 0'48 м. Заклоп му је попут крова на кући са уздигнућима на ћошковима попут рамена. Другијех украса нема ни на сандуку ни на заклопу. Са предње стране заклопа налази се као обично на надгробнијем споменицима старијех народа три боговима посвећена слова: D, M, S; а на предњој страни сандука налази се овај лијепо очуван натпис: P. CORNELIO JULIO QVI VIXIT AN LV JULIA ET IRENA FILIAS PATRI PIENTISSIMO. (Врло побожном оцу П. Корнелију Јулију, који је живио 55 година, подиглоше кћери Јулија и Ирена).

Саркофаг је био покривен земљом дебелом 0.60 м., те кад се зна да су саркофази метани над земљом може се судити о наносу, који је од онда до данас постао. У њему су нађене кости и неке боце, али по тврђењу селака који га је откопао, кости су се распале а боце прсле, чим га је отворио. Окренут је био главом према западу, а под главом мртваца налази се уздигнуће од истог камена.

Овај саркофаг по свој прилици имаће око двије хиљаде година. Нема сумње, да их има још на истом мјесту поред друма, који је из старе Дукља излазио. Изгледа да је овај саркофаг био оплачкан још можда у великој сеоби народа, јер нема на саркофагу гвозденијех алка, које су везивале заклопац са сандуком.

Јавна расправа. Све спреме за јавну расправу у афери с бомбама приведене су крају и расправа ће почети прекојутра у просторијама Великог Суда, које су

за ту прилику знатно проширене, како би претресу могао присуствовати што већи број публике. Од страних новинара који ће расправу присуствовати, стигли су већ на Цетиње г. г. Херберт Вивиан, познати пријатељ српског народа, И. Штајнхарт, А. Јакић, И. Билишков, Ђ. Костић, М. Ђуда и М. Живковић, а очекују се још у колико нам је познато, г. Пера А. Ђорђевић, изасланик Српског Новинарског Удружења у Биограду и г. Светозар Ристић, изасланик биоградског Пресбиороа.

И ми ћемо се постарати да и наши читаоци буду редовно и што брже извештавани о току расправе, те ћемо стога по потреби и издати неколико ванредних бројева.

Млади доктор. Овијех дана приспио је у нашу средину млади Црногорац г. **Др. Секуле Дрљевић**, који је с одликом свршио гимназијске науке у Сријемским Карловцима, а затим је у загребачком универзитету слушао права и положио све државне и строге испите такођер с изврсним успјехом. Млади доктор дошао је овамо, да својим одличним знањем послужи својој домовини, која оскудијева у таквим снагама. Честитајући г. доктору овај ванредни успјех, поздрављамо га искреном добродошлицом.

† Јован Веков Радуловић. У Пажињима преминуо је 6. ов. мј. у 62. год. свога живота Јован Веков Радуловић, који је на Вучијем Долу уграбио на јуриш алај-барјак, који се као драгоцјен доказ потпуног пораза над Муктар-пашиним убојном силом чува и данас у цетињском арсеналу. Овај неустрашиви, али скромни јунак учествовао је у првим бојним редовима у овим окршајима: на Клеку, Тријепчу, Маљту, Новом Селу, Јеленку и Понти — крвавој Вољујици. Он је био један од првих који су се добровољно на смрт ријешили и на Понти — крвавој Вољујици затворили. Гдје год је уопште покојник био, само је част доприниоша нашем храбром оружју. А славни Побједилац Вучедолски, Њ. Кр. В. Господар, цијенећи Јованове ратне заслуге, поред других одликовања, одликовао га је био и највишим јуначким орденом: златном медаљом Обилића.

Али овај стари борац из 1875, 6, 7 и 8. године, за најдраге одличје сматраше и као најпријатнију успомену са поносом износаше, како је по изричној жељи Вучедолског Побједоца пред робом Осман-пашом и другим робовима, са бојишта понио и на Цетињу предао отети алај-барјак Њ. Њ. Кр. В. В. Књагињи Милене и младоме Књазу Нашљеднику Данилу, који су га том приликом најмилиштвају предсудели и обдарили.

Лака му земља!

П. Радничко Друштво у Подгорици. Ово друштво, основано у новембру пр. г., прославило је свечама први пут своју славу св. Ђорђа.

По сјечењу колача, г. поп Крсто Поповић, нар. посланик, подигао је прву чашу у здравље Њ. Кр. В. Господара, пожелио је младоме друштву успјех и срећу и последије одушевљених усклика: „да живи Узвишени Господар“, омладина је огпјевала црногорску химну.

Друштвени предсједник Марко Ст. Матановић у свом говору истакао је стање друштва и сигурни му останак, те свјесност грађанства које друштву пружа помоћ и гаранције.

Друштво броји до данас 20 добротвора и 32 утемељача, и то:

Добротвори:
Хади Богдан Чајеновић, ком. Стеван Матановић, Др. Кујачић, Ристо Стругар, Крсту Ђурашковић, Ристо Марковић учитељ, Јоко Ратковић, Василије Ђиновски, ком. ф. Гигоје Беговић, Ђоко Бр. Вуковић, Станица Ст. Крковић, Њуш Кочи, Василије Бр. Марковић, Митро Лисичић, Новица Вујошевић, Петар Кековић, Глиго Ачковић, Марко Ст. Матановић, Нико П. Џањевић, Митро П. Бурић.

Утемељачи:

Стево Вујановић, упр. поште и телеграфа, Ђорђе Вујаклија, професор, Марко Лековић, професор, Марко Драговић, професор, Књижара и Папирница С. Бркић и комп., Милан Рамадановић, Филип Лукшић, Пашко Гвозденовић, Андрија Контић, Марко Грујић, Миливоје Ђиновски, Милица Кр. Лаиновић, кап. Крсто Лаиновић, Стеван А. Неневић, Савета М. Пејановић, Јово С. Сеферовић, Милосав Р. Ивановић, Симо Вукчевић, Раде Радовић, поп Душан Петровић, Милета Поповић, учитељ, Марко П. Вукотић, Глигорије и Велимир Марковић, Војин Р. Чејовић, Живко Ј. Беговић, Михаил Буковић упр. Подг. Гимназије, Мило Стругар, Мироња М. Лалић, официр Велиша Беговић, Душан Поповић, учитељ, Благо Вујовић, Јаница Н. Станић.

Проћеран. Србијански мајор у пенсији г. Дамјан Дамјановић, који је као новинар зимус долазио на Цетиње и био примљен од мјеродавних особа, прегледао тамницу и видео све затворенике по

афери с бомбама, дошао је и ноћас овамо да као извјестилац биоградске „Србије“ присуствује јавној расправи; али, пошто је о томе што је зимус видео и чуо, писао у загребачком „Србобрану“ и биоградском „Малом Журналу“ неистините и непријатељским духом задахнуте извјештаје против Црне Горе па и Владајућег Дома, полицијске власти одмах су га проћерале преко границе.

† Д-ру Валтазару Божишићу

Као сухо лишће с грана
Див за дивом пада смјели;
Српство скоро сваког дана
Лије поток суза врели!....

Грешан је сав народ српски,
Зле судбине строге худе;
Јер му понор смрти, дрски
Прогута све боље људе.

Наша срца језа хвата,
А јад и бол душу пара;
Зар најбољег нашег брата
Изгубисмо Валтазара?!....

И твој дух и снага клону
Знаменити Србу дични,
Бол нам крши душу болну
И јако смо јаду вични!....

Словенство те скупа жали,
К'о највећег сина југа,
У број српских снага мали,
Не остави себи друга!....

Цетиње, 19. априла 1908.

Мићун М. Павићевић

ТЕЛЕГРАМИ

Петроград, 4. маја. Генераллајтанант Мишченко наименован је генералгубернатором Туркестана.

Цариград, 5. маја. Порта је упутила великим силама ноту којом изјављује протест противу повлачења међународних трупа са острва Крита, напомињући да је великим силама дужност да заштитију права Султановог суверенитета и живот и имање Мухамеданаца.

Беч, 6. маја. Јучерашње аудијенције отказане су, како би се Цар Франц Јосиф на очиглед наредних свечаности могао чувати од напора.

Биоград, 6. маја. Краљ Карон, примио је у петак на свом броду код Турн-Северина нарочито српско изасланство са генералом Грујићем на челу.

Беч, 6. маја. Стање је царско врло добро.

Лондон, 8. маја. Састанак енглеског краља са руским царем биће у Ревелу 9. јуна (по нов. кал.).

Беч, 9. маја. 82,000 ученика бечких основних школа приредило је цару величанствени поздрав поводом његовог владарског јубилеја.

Петроград, 9. маја. Глас о својој посјети краља Едуарда изазвао је у свим руским круговима радосно изненађење.

Букурешт, 9. маја. Краљевски пар повратио се овамо.

Атина, 10. маја. Чланови грчке краљевске породице отпутовали су у Енглеску.

СПИСАК СТРАНАЦА

приспјелих на Цетиње од 3. до 10. маја 1908. год.

Гранд Хотел: А. Розенштајн, трговац из Трста; Х. Хорн, трговац из Беча; Е. Визардели, посједник из Милана; В. Визмара, посједник из Милана; Л. Бафа, инжињер из милана; Н. Шил, прив. из Амстердама; Ф. Вестендорф, прив. из Амстердама; Др. Битнер, директор из Брига; В. Шмит, чиновник из Берлина; П. У. Кемп, прив. из Хага; Ј. Батиста, прив. из Крфа; Др. Ф. Јакоби, лекар из Мекленбург-Стрелица; г-ђа Ј. Бухвалд, рент. из Берлина; В. Цирер, пошт. чиновник из Чешке; Л. Хелебранд, чиновник из Беча; Ј. А. Драпер, прив. из Лондона; Кап. Ноел с госпођом, из Енглеске; Л. Брод, трговац из Беча; Г. Млеви, трговац из Сарајева; А. Шола, посједник из Мостара; Др. М. Балдемар с госпођом, инжињер из Магдебурга; А. Дедана, прив. из Ђенове; Ј. Петковшек прив. из Љубљане; А. Крапш, прив. из Љубљане; фон Шенк, прив. из Берлина; фон Раух, прив. из Аустрије;

Ж. Бињон с госпођом, рентијер из Париза; Ђ. Скарбиновски, прокуриса из Бреславе; г-ђа Ј. Лероа из Брисела; г-ђа Ф. Шнилер из Амстердама; Х. Вивиан с госпођом, из Енглеске; Др. К. Пач, из Сарајева; Е. Фаркаш, чиновник из Беча; М. Фрајнд, трг. путник из Беча; Ј. Вајс, трг. путник из Просница; Д. Харисон с госпођом, трговац из Хајделберга; Г. Л. Бефорт из Енглеске; Др. Е. Хајман с госпођом, лекар из Берлина; Др. Л. Ландсберг, лекар из Берлина; А. Јакић, новинар из Трста; А. Перица, трг. путник из Трста.

Хотел Рајнвајн: Г. Тајз, трговац из Сарајева; С. Унхерт, трговац из Сарајева; А. Прил с госпођом, чинов. из Беча; У. Шенк с госпођом, трг. из Фиуме; Ђ. Жуткић трг. из Котора; Б. Ивановић, посјед. из Приморја; Л. Михачевић свешт. из Скадра; А. Палић свешт. из Скадра; Н. Шкрели, свешт. из Скадра; К. Гуракући свешт. из Скадра; Т. Сракли, чин. из Кракова; Р. Батенберг, трг. из Беча; Р. Ђуровић, трг. из Котора; Др. Ф. Ауст, лекар из Берлина; Др. Ф. Мистелбаум, лекар из Берлина; А. Вегнер, свештеник из Берлина.

СУДСКИ ПОЗИВ

У смислу ријешења Књ. Суда за суђење анархистичких злочина на Цетињу, од данас број доњи, *и овим путем позивају се:*

Марко Даковић, свршени правник;
Тодор Божовић, студент биоградског универзитета;

Јован Ђоновић, студент биоградског универзитета;

Милица Павићевић, бив. народни посланик;

Симо Шобајић, б. нар. посланик;
Лазо Божовић, бивши учитељ;
Љубо Павић, трговац;

Перо Врбица, бив. чиновник министарства финансија;

Андрија Радовић, држ. савјетник у пенсији;

Бајо Гардашевић, судија у пенсији;

Саво М. Ђурашковић, бив. нар. посланик;

Никола Т. Мартиновић, студент у Минхену;

Петар Новоковић, бивши писар обласног суда на Цетињу;

Радоња Поповић, студент — родом из Куча;

Вујадин Окичин Вујачић, бивши капетански писар;

Милутин Ристов Миличковић, сељак из Пипера;

Лазар Дамјановић, свр. правник;
Јован Томашевић, гимназиста у Сријемским Карловцима;

Јован Кажич, гимназиста у Сријемским Карловцима;

Глигорије Вукчевић, гимназиста у Сријемским Карловцима;

Јово Лазаревић, типограф — оптужени по дјелу завјере откривене дана 23. октобра 1907. год. на Цетињу против Његовог Краљевског Височанства Књаза Господара, чланова Владајућег Дома и постојећег стања у Црној Гори, да на дан 12. маја ове године у 8 сати прије подне предстану потписаном суду ради одбране, којег ће се дана одржати јавна расправа по наведеном злочину.

У случају, ако се позвати не пријаве, суд ће донијети заочну пресуду (in contumaciam) ма и на штету оптужених.

Број 258—В—1908.—40
Цетиње, 20. марта 1908. год.

Књ. Суд за суђење анархистичких злочина

Предсједник
Лабуд Гојнић

ОГЛАС

На дан 25. Маја т. г. — држаће се поновна лицитација ради зидачког моста преко ријеке Жељезнице у Зупцима на „Бегове“.

Прорачуњена је свота кр. 1650, а кауција тридест од сто, која се има поднијети у готовом новцу или непокретним добрима.

Кауција у непокретним добрима треба да је капетанским или општинским судом потврђена и тачно њезина вриједност процијењена. Пошто се уговор о раду склопи, подузимач је дужан кауцију у непокретности поднешену таксирати у надлежном капетанском или општинском суду.

Плаћање такса пада на терет подузимача. План и прорачун може се на дан лицитације на мјесту видјети.

Одјељење задржава право да раднике не уступи, ако би понуђена цијена неповољна била.

Бр. 835. Из канцеларије Министарства Финансија и Грађевина, Одјељења за Грађевине и Саобраћај 7. маја 1908. г. Цетиње. 1,2

ОГЛАС. — Износи се на јавну продају доље описана непокретност Ђура И. Станишића из Његуша Дугог Дола, која је процијењена круна 520.

Продаја ће се извршити у канцеларији подписатог суда у три рока, 28. маја, 28. јуна и 28. октобра т. г. у 4 сата после подне.

На првом року непокретност се неће продати испод процијењене вриједности, на другом хоће и ниже, али не испод $\frac{2}{3}$ процијењене вриједности, а на трећем року непокретност ће се уступити понудиоцу највише цијене.

Сваки лицитант дужан је положити јемство од 10% процијењене вриједности.

Позивају се сви они, који на непокретност имају какво реално право прече купње, да се пријаве суду прије прве продаје.

Опис непокретности:

Два дола под Кривачко Ждријело ораће земље $\frac{3}{4}$ — $\frac{1}{8}$ налазе се на западну страну старога пута, међу њима гувно од рудине. ово имање граничи: од свију страна комунцом Дугодојском.

Број 238—283—1907. год.

Његуши, 6. маја 1908. год.

Његушки капетански Суд
Р. 154, Бр. 225, 1,1 Кап. Ђуро Врбица

ЗАХВАЛНОСТ

Омладина школе Крњичке овим путем изјављује искрену благодарност г. Перу С. Вукотићу — Крњичанину — трговцу с Ријеке, који им је послао у већој количини писаћег материјала. р. 26, бр. 220, 1,1

Моме непрежаљеном синовцу

† ДИМИТРИЈИ

даваћу помен у недјељу 11 ов. мј. у 10 $\frac{1}{2}$ сати прије подне у Влашкој Цркви.

Цетиње 8. маја 1908.
р. 27, бр. 228, б. 1,1 Вој. Гавро Вуковић

Стављамо на знање, свима нашим пријатељима и познаницима, да ћемо приликом дизања синомника:

† Бају Брацковићу учитељу и

† Драги Брацковића институтки

давати парастос у недјељу 11. маја у 10 сати, прије подне у Капели на новом гробљу на Цетињу.

р. 24, бр. 230 1,1 Родбина Брацановића

ЈАВНА БЛАГОДАРНОСТ

Под притиском преголеми и ненадне жалости, која ме снађе смрћу мог милог и незаборављеног синовца

† Димитрија Тодорова Вуковића

који се у суботу 3. ов. мј. у 22-ој год. свог млађаног живота — од убилачке руке — пресели у вјечност, сматрам за дужност, да изјавим моју најдубљу и најпонижнију благодарност Њ. Њ. В. В. Књазу Мирку и Књагињи Наталији, који ме у име Њ. Кр. В. Узвишеног Господара и у име своје лично посјетише и саучешће ми изјавише.

Дубоко благодарим г. г. страним дипломатима, цетињском грађанству и свима пријатељима и познаницима, који ми ма којим начином изјавише саучешћа у мојој неизмјерној жалости и ненакнадном губитку.

Понаособ хвала браћи Васојевићима и свима другима, који, у оноликом броју, похиташе да покојника брацки прихвате, испрате, пренесу до вјечне куће и достојно упокојају код дједа и оца.

Цетиње 8 маја 1908.

Ожалошћени
р. 145, бр. 228, а. 1,1 Вој. Гавро Вуковић.